

[Statsministeren.]

Jeg er enig med venstres ærede ordfører, der sagde, at den samme kritik ville ramme enhver åbningstale, ligegyldigt hvilket parti statsministeren var udgået fra. Jeg ved ikke, om det ærede medlem med denne bemærkning ville gardere sig en lille smule over for fremtiden, men i hvert fald har han ret i udtalelsen. Sådan har det hidtil været. H. C. Hansen, der som bekendt var en såre realistisk mand, hævdede, at det såmænd var næsten ligegyldigt, hvordan man lavede talen, kommentarerne næste dag var altid ensartede og lød på, at den var skuffende, uden tilstrækkeligt indhold o. s. v., og hidtil er der intet, der tyder på, at H. C. Hansen havde uret i disse betragtninger.

Det vil vel være at gå lidt vidt, hvis jeg forsøgte at gennemføre et større forsvar for talen. Det skal jeg såmænd heller ikke gøre, men jeg vil gerne gøre et par bemærkninger, der gør opmærksom på talens karakter, og også gøre opmærksom på, at denne tale i årenes løb har ændret sig en hel del.

Før 1953 åbnede statsministeren rigsdagens arbejde ved en ganske kort og ikke synderlig indholdsrig tale om hovedemnerne for den politik, regeringen agtede at føre og at søge rigsdagens tilslutning til. Denne korte form, som især statsminister Stauning beherskede til fuldkommenhed, kunne dengang anses for tilstrækkelig, fordi finanslovsforslaget blev fremsat straks efter, og fordi det i højere grad var dette forslag og finansministerens fremsættelsestale, der dannede grundlag for den storpolitiske debat, der fulgte, end selve statsministerens åbnings-tale.

Efter 1953-grundloven er dette blevet ændret. Finanslovdebatten er nu som bekendt udskudt til slutningen af november måned, og derfor kommer åbningstalen alene til at danne grundlag for debatten. Det giver åbningstalen en langt mere markant og dermed også en langt mere udsat position. Og det er da klart, at den bliver kritiseret. Åbningstalen skal jo være et oplæg til debat. Den skal udtrykke regeringens synspunkter og målsætningen med regeringens politik, alt det, som oppositionen ganske naturligt må se det som sin opgave at kritisere.

Regeringen har år for år søgt at gøre talen så egnet som diskussionsgrundlag som mu-

ligt. Jeg kan nævne, at den i år begynder med et generelt formuleret indledningsafsnit, der kort søger at resumere beskrivelsen af den økonomiske og politiske situation. Derefter følger et afsnit om landets strukturproblemer, de langsigtede problemer vedrørende landbruget, vedrørende planlægningen af statens og kommunernes udgifter og virksomhed, om ændringen af den kommunale struktur, egnsudviklingen o. s. v. Så følger det centralt vigtige finanspolitiske afsnit. Derefter følger et udførligt og positivt socialpolitisk afsnit, derefter kommer arbejdsmarkedets problemer og så de store uddannelsesproblemer og boligproblemer, som vi alle sammen anerkender som vigtige. Endelig kommer så det udenrigspolitiske afsnit med en række klare standpunkter, f. eks. afvisning af atomvåben på dansk jord, fastholdelse af vor NATO-politik, om-tale af u-landsproblemerne, FN o. s. v. Det er da klart, at jeg ikke vil hævde, at vi hermed har fundet en endelig eller ideel form for denne vanskelige tale, og det er da lige så klart, at jeg modtager kritik med et åbent sind, men talen har ændret skikkelse; der er arbejdet med den.

Man kan indvende imod den, at den ikke indeholder nyheder. Kan den da ikke det? Jo, det burde den kunne. Men praksis viser, at mulighederne er ret så begrænsede. En væsentlig del eller en vigtig del af talen omhandlede vor økonomiske og finansielle situation. Denne situation har løbende været diskuteret hele sommeren, og det er derfor umuligt for regeringen at komme med overraskelser, og det ville vel heller ikke være blevet velkommet så forfærdelig meget. De enkelte ministres planer, f. eks. hvad finansministeren vil gøre i anledning af 13. almindelige vurdering for at undgå, at der sker urimeligheder, eller hvad boligministeren vil gøre for at kappe toppen af huslejerne i en del af nybyggeriet, ja, det burde have været nyheder. Men det var det ikke, for det var for længst sivet ud til pressen, hvis hurtighed og vågne holdning vi jo alle sammen kender, beundrer og anerkender. Det kunne altså heller ikke blive nyheder.

Måske har en lille smule af den kritiske reaktion på talen i år hængt sammen med, at man havde håbet på, at denne regering, der er en mindretalsregering, i åbningstalen på en eller anden måde ville have givet sig